

VIAȚA ÎN HRISTOS

SERIE DE AUTOR

Sfântul Neofit Zăvorâtul din Cipru

SCRIERI 3

Panegirice

DOXOLOGIA

Sfântul Neofit Zăvorâtul din Cipru

Cuvânt înainte

al Comisiei de coordonare

SCRIERI III

PANEGIRICE

Traducere din limba greacă veche de Laura Enache

Studii introductive de N. Papatriandafillou - Theodoridis și T. Yiankou

traduse din limba neogreacă de Emanuel Dumitru

Ediție îngrijită de Pr. Dragoș Bahrim

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

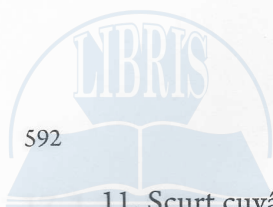
Editura Doxologia

2016

Cuprins

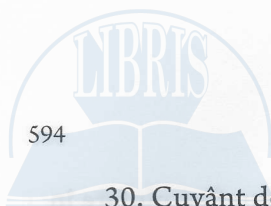
Cuvânt înainte al Comisiei de coordonare	5
Abrevieri	9
Panegirice	11
Introducere	13
1. Cuvânt la începutul Indictionului	95
2. Cuvânt de laudă la Sfântul Mare Mucenic al lui Hristos, Mamant și despre părinții lui	100
3. Cuvânt de laudă la dumnezeiescul Arhanghel Mihail cel Preamare	110
4. Cuvânt la preacurata și dumnezeiasca naștere a Celei fără de prihană Stăpâna noastră Născătoarea de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria	121
5. Cuvânt despre un monah din Palestina în anul 6693, indictionul al 3-lea, luna Septembrie, care a fost înșelat de demon și care a căzut cumplit.....	128
6. Cuvânt la înnoirea Bisericii Învierii, și despre orice biserică înnoită	147
7. Cuvânt de laudă la Cinstita și de viață făcătoare Cruce și despre mântuitoarele Pătimiri ale Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, despre care și destule mărturii profetice	155
8. Cuvânt de laudă la Înălțarea Cinstitei și de Viață făcătoarei Cruci în care este și curată teologie	171
9. Cuvânt despre Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul, lămurire pe scurt	203
10. Cuvânt de laudă pe scurt la Sfântul Sfințit Mucenic Polihronie	236

11. Scurt cuvânt de laudă la Sfântul nostru Părinte și făcător de minuni Andronic și la soția lui, Cuvioasa Atanasia, și o parte din minunile lor 242
12. Cuvânt de laudă la viața și minunile Cuviosului și de Dumnezeu purtătorului Părintele nostru Teosebie Arsinoitul ... 251
13. Cuvânt de laudă la Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru și făcătorul de minuni Ilarion și, pe scurt, selecție parțială și generală din minunile lui 275
14. Cuvânt de laudă la viața și la minunile celui între sfinți Părintele nostru Arcadie, episcopul cetății Arsinois 292
15. Cuvânt de laudă la Sfântul și slăvitul Mare Mucenic al lui Hristos Dimitrie, despre mucenicia lui, despre minunile și cinstita lui biserică 308
16. Pomenire despre diferite cutremure și cercetare despre acestea și despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu 318
17. Cuvânt de laudă rezumativ la Cuviosul părintele nostru făcător de minuni Diomidie cel nou, care a strălucit în chip luminos aproape de cetatea Lefkosia și satul Lefkomiados din Cipru 327
18. Cuvânt de laudă la Sfinții făcători de minuni fără de arginți Cosma și Damian și la cei de un nume cu ei și în general despre orice sfânt fără de arginți 340
19. Cuvânt la Soborul Voievozilor Mihail și Gavriil și al celorlalte [puteri] netrupești 344
20. Cuvânt de laudă la cel între sfinți părintele nostru Ioan cel Milostiv și culegere din viața sa pe scurt și ușor de înțeles 363
21. Cuvânt de laudă la marele ierarh și părintele nostru Ioan Gură de Aur și rezumat despre viața lui, despre hirotonia și arhipăstorirea lui de Dumnezeu aleasă, despre exilul și întoarcerea sfintelor lui moaște și despre minunile lui 386
22. Cuvânt de laudă la cel între sfinți părintele nostru Ghenadie, Arhiepiscopul Constantinopolului, despre Epistola

- lui Enciclică și de ce cinstitele lui moaște nu au fost mutate în cetatea imperială 404
23. Scurt cuvânt despre Maria, prunca lui Dumnezeu, când a fost dată lui Dumnezeu de părinții ei la vârsta de trei ani în Sfânta Sfințelor, despre care [avem] și mărturii scripturistice 416
24. Cuvânt de laudă la viața Cuviosului și purtătorului de Dumnezeu Părintele nostru Alipie Stâlpnicul, care a strălucit ca soarele în timpul împărăției lui Heraclie în cetatea Andrianos din ținutul Paflagoniei 424
25. Cuvânt de laudă la dumnezeiescul și cugetătorul de Dumnezeu părintele nostru Sava cel Mare și scurtă colecție despre viața și minunile lui 434
26. Cuvânt de laudă la Marele Ierarh făcător de minuni, părintele nostru Nicolae, despre nașterea lui și istorisire pe scurt a izvorului de minuni 452
27. Scurtă cercetare despre nou arătata dihonie, dacă Hristos a asumat un trup nesticăcios sau stricăcios, cercetarea prezentând dovezile din cuvintele duhovnicești neîndoielnice 495
28. Cuvânt la dumnezeiasca și fără de prihană Naștere a Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și la „că Prunc S-a născut nouă, Fiu” și pentru ce este numit Înger de mare sfat și Sfetnic minunat. Pentru ce toată judecata Tatăl a dat-o Fiului și pentru ce este numit Domn al păcii și Părinte al veacului ce va să vie și pentru ce s-a făcut această mare și neasemuită pogorâre 498
29. Cuvânt antiretic împotriva iudeilor care spun că Mesia, când va veni, „atunci lupul va locui laolaltă cu mielul și leopardul se va culca lângă căprioară” și toate câte a spus în continuare Isaia Prorocul și diferite tâlcuiri scripturistice la cuvintele amintite și despre ușa încuiată a lui Iezechiel 514

30. Cuvânt de laudă, pe scurt, la dumnezeiescul apostol, întâiul mucenic și diacon Ștefan și despre mutarea moaștelor lui	542
Anexe	547
Indici scripturistici	565

Al Sfântului Neofit Monahul și Zăvorâtul, Cuvânt la începutul Indictionului

Binecuvintează, părinte,

1. *Începutul economiei celei după trup mai înainte fără de început și a celei de-a doua veniri a lui Hristos și ce înseamnă „să judece viii și morții”¹ și cum trebuie să ne rugăm și să mulțumim la încheierea anului și la începutul celui nou și că este bine să ne cercetăm pe noi înșine în fiecare zi, dacă ne-am păgubit cu ceva sufletul sau ce am câștigat duhovnicește.*
2. Slăvit lucru este a slăvi, la începutul anului, firea cea fără de început. Suntem datori ca la începutul indictionului pururea să preamărim² dumnezeiasca obârșie (θεαρχία) cea fără de început. Vrednic este, și o datorie pentru noi, a slavoslovi la începutul anului și pururea Început-sfârșitul (τελεταρχία) cel fără de început. Căci Acesta ne-a plăsmuit pe noi de sus și ne-a cinstit mai presus de cinste cu chipul Său³ și, plăsmuindu-ne, ne-a mântuit și ne-a învrednicit de zeci de mii de bunătăți.
3. Și întrupându-Se Unul din Sfânta Treime, Tatăl și Duhul binevoind, și nedespărțindu-Se de cele de sus și nedespărțindu-Se cu firea de Tatăl și Duhul, ci împreună cu aceștia având firea dumnezeiască nedespărțită și cosubstanțială

¹ Cf. II Tim 4, 1; I Pt. 4, 5; Simbolul credinței.

² Cf. II Tes. 1, 3.

³ Cf. Fc. 1, 26-27.

(συνουσιωμὲνην), a venit pe pământ și cu oamenii S-a amestecat⁴, luând trup din pântecele feciorelnic și fără de prihană, pentru ca, prin trupul acela sfânt, să ne facă duhovnicești pe noi, cei însoțiți cu trupul, și să ne răscumpere din rușinea păcatului, prin chipul de rob⁵ al celei mai de pe urmă robii a vrăjmașului, ca un Împărat preafericit și fără de păcat, și, eliberându-ne din această robie⁶, să ne arate părtași Împărăției și înfierii Lui⁷. Și ca om, sălășluind cu oamenii laolaltă, să-l amăgească pe tiranul, iar ca un Păstor preabun al oilor Lui, să-l prindă în cursă ca pe un lup. Să prindă pe furii turmei Lui ca un păstor îndemânatic și pe oile Lui să le cheme pe nume⁸ și să le aducă pe acestea de la necredință la credință și de la păcat la virtute, ca El Însuși să fie înaintea lor⁹, iar ele să Îl urmeze la pășunile¹⁰ cele de viață dătătoare și la apele nesticăciunii¹¹. El Însuși să le deschidă ușa și să le ducă pe ele în palatele împărătești, ale Lui și ale Tatălui Lui, și vor intra fără frică și vor ieși cu bucurie și pășune vor afla¹² în Rai, precum a și zis mai înainte cu adevărat. El Însuși, șezând de-a dreapta Tatălui¹³, așteaptă ca un bun sfârșitul, ca iarăși să vină ca un Dumnezeu „să judece viii și morții”¹⁴, deși atunci nimeni nu va mai fi mort,

⁴ Cf. Bar. 3, 38.

⁵ Cf. Filip. 2, 7.

⁶ Cf. Rom. 8, 21.

⁷ Cf. Ef. 1, 5; Gal. 4, 5.

⁸ Cf. In 10, 3.

⁹ Cf. Ioan din Evia, *Cuvânt la zămislirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu*, PG 96, 1473B.

¹⁰ Cf. In 10, 4; Apoc. 14, 4.

¹¹ Cf. Ps. 22, 2.

¹² Cf. In 10, 9.

¹³ Cf. Mc. 16, 19.

¹⁴ Simbolul credinței; II Tim. 4, 1; I Pt. 4, 5.

fiindcă toți vor fi înviați din mormânt prin glasul trâmbiței dumnezeiescului înger¹⁵.

4. Dar oare care sunt morții și care sunt viii, ca să judece viii și morții¹⁶?

Înțelege pe morți, toți câți au fost despărțiți de Dumnezeu prin păcat și prin rea credință și care au fost dați osândeii. Căci Dumnezeu este viață¹⁷. Și cei care împreună cu El primesc viața veșnică¹⁸, aceștia sunt cu adevărat cei vii, iar cei care vor moșteni osânda aducătoare de moarte, aceștia sunt cei morți. Și martor este Hristos Cel ce spune: *Cel ce crede întru Mine nu va muri în veac*¹⁹. Astfel spun eu despre aceasta, deși altul altfel a explicat spusa, fiecare după cum a crezut.

5. Dar noi iarăși zicem despre începutul cel fără de început și începutul anului că și acum și pururea bine este ca prin faptă și cuvânt²⁰ să slăvim pricina mântuirii noastre, care este dumnezeirea treimică o unime atotțiitoare a celor ce sunt sub ea. Prin care și noi, străbătând îndoita cursă a anului trecut, suntem datori să mulțumim dumnezeieștii îndelungi răbdări²¹ și să ne cercetăm pe noi înșine cu strictete cu ce ne-am păgubit sufletește sau ce am câștigat duhovnicește în întreg ciclul anului trecut. Și dacă am dobândit vreun câștig duhovnicesc, să ne sârguim și anul acesta să-l câștigăm, iar dacă am suferit pagubă, suntem datori să plângem și să

¹⁵ Cf. Mt. 24, 31, I Tes. 4, 16.

¹⁶ Cf. II Tim. 4, 1; I Pt. 4, 5.

¹⁷ Cf. In 11, 25.

¹⁸ Cf. Mt. 19, 16 ș.u.

¹⁹ In 11, 26.

²⁰ Cf. Lc. 24, 19; II Tes. 2, 17 ș.u.

²¹ Cf. II Tes. 1, 3.

ne tânguim²², că timpul ce ni s-a dat nouă pentru pocăință l-am pierdut în chip prearău, și a-l mai afla a doua oară în viața aceasta este cu neputință. Căci a trecut, s-a dus, altul nu vom mai afla²³. Fiindcă am fost păgubiți, petrecându-l rău pe acesta.

6. Pentru aceea să plângem și să ne tânguim și să cerem iertare de la Dumnezeu. Totuși nu vom deznădăjdui, de vom aduce lui Dumnezeu *roadă vrednică de pocăință*²⁴ și de vom fixa, la începutul anului, ca pe o temelie neclintită, începutul pocăinței.
7. Și numaidecât Cel ce binecuvintează și încununează ciclul anului²⁵ ne va binecuvânta și ne va întări să-I aducem Lui *roadă vrednică de pocăință*²⁶. Căci El a sfințit și acest început de an, înroșindu-l cu sânge mucenicesc, și l-a cinstit pe el cu pomenirile multor sfinți și ale Născătoarei de Dumnezeu, pentru ca și noi, cu rugăciunile lor și ale Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, punând început bun, să-l și trecem cu bine și să ajungem și la anul, iar sfârșitul nostru să nu fie mai grabnic.
8. Căci bun lucru este a purta în inimă în fiecare zi moartea și amintirea morții și să ne gândim cum trece viața noastră, ca nu cumva să vină moartea ca un fur²⁷ și să fim aflați nepregătiți și să suferim răzbunări. Căci este ciudat ca neșăptătorii acestei vieți să cântărească în fiecare zi și să pipăie câștigul sau paguba întregii zile²⁸, fie bucurându-se pentru

²² Cf. In 16, 20.

²³ Cf. Cânt. 2, 11.

²⁴ Mt. 3, 8.

²⁵ Cf. Ps. 64, 12; Înț. Sol. 7, 19.

²⁶ Cf. Mt. 3, 8.

²⁷ Cf. II Tes. 5, 2, 4; 2 Pt. 3, 10.

²⁸ Cf. Sfântul Ioan Scărarul, *Scara* 4, PG 88, 724D.

câștigul la vreme, fie îngreunându-se pentru paguba celor materiale, iar noi nici măcar acum, când am ajuns la sfârșitul anului, să nu ne amintim cât am păgubit sau cât am câștigat în tot anul fie bucurându-ne, fie îngreunându-ne în problema neșăgătorilor de care am vorbit.

9. Căci dacă Dumnezeu ne va vedea și pe noi îngrijindu-ne astfel de mântuirea noastră, numaidecât va avea și asupra noastră *a binecuvânta cununa anului bunătății Lui, și câmpurile, cugetele inimii noastre, se vor umple de grăsimia Duhului Sfânt și se vor îngrășa dumnezeiește frumusețile pustiei inimii noastre și dealurile noastre, gândurile, cu bucurie duhovnicească se vor încinge, iar berbecii oilor, adică faptele noastre, se vor îmbrăca cu veșmântul nesticăciunii²⁹ și văile smereniei vor înmulți grâul, pâinea nemuririi³⁰. Arăturile inimii smerite striga-vor către Domnul cu încredere acel Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă³¹ și din adâncuri strigat-am către Tine³² și să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta³³. Striga-vor niște arături ca acestea, căci Îl vor lăuda³⁴ pe Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, o singură dumnezeire în de trei ori fericită unime și de o ființă (ὁμοουσίω φύσει) cu firea prin care vom afla milă, cu harul ei, ca niște cinstitori ai ei fără de îndoire. Că Acesteia I se cuvine toată slava de la noi toți, făpturile Ei, cinstea și închinăciunea, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.*

²⁹ „Vor îmbrăca veșmântul nesticăciunii”, *Slujba Immului Acatist*, Canonul, cântarea a 9-a.

³⁰ Ps. 64, 12-14.

³¹ Ps. 140, 1.

³² Ps. 129, 1.

³³ Ps. 140, 2.

³⁴ Ps. 64, 14